

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאועו שליט"א תלמידו של מרן פוסק חזון בעל 'שבת הלוי' צדוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מדוע יוסף הצדיק לא דואג לשמח את אביו?

"ויגש אליו יהודה". הנה ידוע, שמדתו של יהודה היא מדת האמת, כפי שרואים שהודה על מעשה תקור ואמר: "צדקה ממונני", וכשראה ראובן שיהודה מודה על האמת, עמד אף הוא והודה ברבוב על מעשה בלחה (תוס' פסות יא), ומפיון שבזותו גם אחיו קטשו במדת האמת, זכה לברכת יעקב: "יהודה אמה יודוה אחיך".

אם נו, צריך להבין לכאורה, היא פעם עומד יהודה ומוכיח את יוסף על שלוקח את בנימין לעבד, הרי הוא בעצמו מכר את יוסף לעבד, ואין זה מן הראוי לאדם אמתו פיהודה למחות בואלת על מעשה לא הגון שהוא עצמו עשה?

מה שה' הסתיר מהאבות הקדושים

ובאמת הבה ונתבונן: יעקב אבינו אמר: "תהי רעה אקלתהו", והאמת נעלקה ממונני. וקשה, כיצד יתכן שעלים ה' מעקב דבר שפה נחזין לו לדעת, ולכל הפחות היה ראוי שיעגלה לו שיוסף עדין חי, כדי להסך ממונו עקמת נפש של כ"ב שנה, ושלא תלקח ממונו ריח הקדש, שבוזיה היא נחוצה לעבודת ה' שלו? ותרה מזאת קשה, מדוע יוסף עצמו געת שנעשה מושגה למלה לא הודרו להודיע לאביו שוודו חי וכי הוא מושג בארץ מצרים?

אליו במקדם, ואלו ליוסף בן נתגלה, כמו שכתוב: "אחרי הודיע אלקים אותך את כל זאת...", ועל אותה עת אמרו חז"ל (מגלה טו): תעלא בעידניה סגיד ליה, פי יעקב ראה שבאותה עת היה צד שבו חוה של יוסף היה יפה יותר מכחו, על דרך 'יפה פח הבו מוכח האב'.

יוסף מצער את יעקב!

והגם שנעשה יוסף מושגה למלה, שתק ולא גלה לאביו כלום, ואף התנבר לאחיו כשהגיעו אליו ואמר להם: "מרגלים אתם...", ותבי אותם להביא את בנימין למצרים. ויעקב הצטער מאד: לא די לו ביוסף שאינו ידוע מה גורלו, עקשו גם בנימין יאבד במצרים? ושמאי חלילה לא ישאר לו שום זכר מרחל, שמעיקרא ממונה רצה יעקב להעמיד את תולדותיו. אם נו קשה, היאך יוסף לא חושש לצער בכה את אביו?

אלא, "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה ונגד ה'", ובמקום של כבוד שמים אין חולקין כבוד לרב. ועל כן אמרו חז"ל (קדושי לא): 'יש מטיחניו כרחים וכביאו לחיי העולם הבא', הינו שלפעמים הבו מטרות את אביו וזכה על כן לחיי עולם הבא. פי יוסף היה תבי להעלים מאביו את האמת, בכדי ללמד את האחים מדות טובות, ויעקב היה מוכן לקבל את הצער, בשיביל תכלית זו.

צער משתלם

שכן אם האבא היה יודע מקיומו של יוסף, השבטים היו רואים את שמחת אביהם ולא היה להם שום נסיון. והסכל תהי שהיה ליעקב, הצמיח את כל המדות הטובות באחים, כמו שהתנדו ואמרו: "אבל אשמים אנו", וראובן התחייב במסירות נפש להחזיר את בנימין, ואמר ליעקב: "את שני בני תמית אם לא אביאנו אליך", והודה אמר: "אני אעריבנו מדיי תבקשנו אם לא הביאתיו אליך והצגתינו לפניך ותטאית לה כל הנמים".

הפעלות הללו שעשה יוסף עם השבטים, גרמו

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת

ותור במקום אסון

אל מערכת הגליון מתיקות השבת, שלום וברכה. ברצוני לפרסם נס עצום שעשה עמי הבורא.

בחסד ה' זכיתי להכנס תחת החפה ואני עדין בשנה הראשונה לנושין. שכתרי דירה בקומת מינוס, בדירה קום חלון אחד העומד על הקרקע של המדרכה שברחוב. אך דא עקא. מהחלון הזה היו נכנסים מדי פעם לביתנו בעלי חיים שאינם רצויים בבית, כמו מקקים, זיקיות וכדומה. אני רציתי לספל בבגיה האחת, אך מפיון שאין לי שום נסיון בזה, לא ידעתי מה לעשות כדי לפתור את הבעיה, ומה גם שהייתי תפוס בסדרי הלמודים בכלל. יום אחד אשתי בקשה ממני ואמרה שחשוב לה מאד שאעשה הכל כדי לפתור עוד היום את הבעיה הזאת.

הבנתי שכעת עלי לשמח אותה ולספל בבגיה בלי לדחות זאת. התייעצתי עם ממחה והוא הציע לי רעיון פשוט, לקבץ רשת על החלון. אלא שגם זה היה לי מסבך, להשתמש בדבקים ובחמרים הנוקשים לצורך כה אבל החלטתי לעשות זאת בכל מחיר בכדי לשמח את בני ביתי.

קניתי את כל המוצרים הנוקשים וישבתי ברחוב על המדרכה בסמוך לחלון וספלתי בזה והיה, כשעמדתי לסים, רציתי לסחט סמרטוט שהיה ביד שיהי ספוג במים, ואז עלתה במחי מחשבה של מדות טובות שלא ראוי לסחט את הסמרטוט על המדרכה, מפיון שאנשים עוברים ושבים כאן, והדבר עלול להפריע להם.

מצד שני רצה במחי מחשבה לדלג על המחשבה הטובה הזאת, מפיון שהיה קשה לי לקום מהמקום שעליו ישבתי עד עתה ולסחט את הסמרטוט במקום אחר, אבל התגררתי וקמתי וספתי שתי פסיעות אל הכביש כדי לסחט שם את הסמרטוט.

ואו... מיד כשפסעתי שתי פסיעות, לפתע נחתה בדיק על המקום שבו ישבתי עד עתה תחית אבן ירושלמית בכדה וחדה מאד. היו אלו פועלים מבני המעוסים שפותרים חלון בבית של השכן למעלה, וכעת, תוך כדי עבודתם, נפלה אבן בכדה ומסקנתו לא בדיק על המקום שבו ישבתי למשך כעשרים דקות ברציפות, דבר שהיה עלול

« המשך המעשה בעמוד ד'

ליהודה לרצות באמת את טובת אחיו בנימין, שלא יהפך לעבד. ובעת הזאת כבר התחרטו השבטים

ויהודה בראשם על כך שמכרו את יוסף לעבד, ואם כן, כשטענו יהודה לפני יוסף שלא יקח את בנימין

לעבד ויחלם במלחמת הרמה עבורו - עשה זאת אכן ממדת האמת הנטועה בלבו.

מתיקות ההתגלות

"ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי, ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו". וצריך להבין מה היתה הבהלה הגדולה של השבטים, עד כדי שאמרו במדרש (בר"ר צג ח), שפירחה נשמתם באותה שעה? אלא, שפירענע יוסף התגלה לפניהם, ונרכו כל טענותיהם מעקרא, שהם טענו לפניו על כך שזלזל את אחיהם לעבד, שהרי בעת יוסף מתגלה לפניהם ואותו בעצמו הם מכרו לעבד והיתה זו להם תוכחה גלויה.

ועוד, שנבהלו מכך שגלו ששנים רבות הם טעו בקה שאחזו את יוסף לרשע, כי בעת הם רואים שה' עם יוסף, שהרי עשה אותו למלך ולמשביר לכל עם הארץ.

התוכחה הגדולה מאת ה'

אמרו בבבלי (מגילה ד:): רבי אלעזר כי מטי להאי קרא בכי: "ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו", ומה תוכחה של בשר ודם כן, תוכחה של הקב"ה על אחת כמה וכמה! ובמדרש: אמר אבא כהן ברדלא: אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה; יוסף, קטנו של שבטים, לא יכלו אחיו לענות אותו, כי נבהלו מפניו, לכשיבא הקב"ה יזכיר לכל אחד לפי מה שהוא, שצאמר: "אוייך ואערכה לעיניך" - על אחת כמה וכמה!

פי האדם בעודו בעולם הזה, עולם הנסיון, טועה הוא

וימתין את דרכיו העקלקלות בתרוצים מתרוצים שונים, אבל לאחר מאה ועשרים, כשיעלה לבית דין של מעלה, שם יראו לו את האמת, ואיך ישא פניו לפני ה'?! לכן עלינו לערף בכל יום חשבון נפש ולהתבונן במעשינו, לסור מרע ולבחור בטוב.

ותור במחשבה

וכבר למדנו תז"ל להתבונן תמיד ולהבדיל בין טוב לרע, כמו שאמרו (פרכות ח): "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מוצא", אמר רבי חנינא זו אישה - שבאשה אפשר למצא טוב ורע, שעל ידי האשה אדם מגלה את מדותיו הרעות, כשמתנסה עמה במדות ועל ידה הוא מתקן את מדותיו. ובפרט כשמתנסה במדת הויתור, שהיא סוד גדול בתורה, שעל ידה מקים אדם מצוות רבות. ובעת שאדם מותר מלנצקם ולנטר ומלשטא את חברו, הרי שבזה נמנע מלעבר על לאו, ובהו קם מצוה שהיא סור מרע, וכשמתור לחברו בלבו, קם מצוה שהיא בעשה טוב.

ואמרו תז"ל (בבמות סב): שיש לכבד את האשה יותר מגופו, ואמר רבא (ב"מ טז): אוקרו לנשיכו כי היכי דתתערתי [כבודו ושורתכם כדי שתתעשרו], כי בעת שאדם מתנהג עם אשתו במדות טובות, הוא מתעשר על ידי זה, בכך שאף אשתו תתנהג עמו במדות טובות, כמו שכתוב: "כפמים הפנים לפניו כן לב האדם לאדם", וכדעת רבי עקיבא

(שבת כה), שאמר: איזהו עשיר? כל שיש לו אישה נאה במעשים.

לזכות בזכות של התורה

רבי נתן אומר: "לעת מוצא" זו תורה - שדרך התורה האדם מגלה את הטוב שראוי לו לדבק בו, וכן את הרע שבו שעליו לסור ממנו. עוד אפשר לפרש שבתורה עצמה אפשר למצא טוב או רע, שהרי אם זכה האדם, התורה נעשית לו סם חיים, ואם לא זכה, התורה נעשית לו סם המוות (תענית א), היינו אם זכה, כלומר שהוא זך, בנפשו, הוא מוצא בתורה את סם החיים, שהו המאור שבתורה שהוא אור ה'; ואם לא זכה, הינו שאינו זך, הוא מגלה בתורה סם המוות, גגון שקשלומד מסכתות זיקון, הוא לומד משם דרכים היאף לריב עם חברו ולתבע אותו לדין, במקום להתנהג לפניו משירת הדין.

רב נחמן בן יצחק אומר: "לעת מוצא" זו מיתה - שביום המיתה האדם עומד לדין ועושים לו ברור על מעשיו לטב ולמוטב, ואפשר לזכות לגן עדן, ומהאדם אפשר לל לגיהנם רחמנא לצלן, ועל כך אמרו תז"ל "אוי לנו מיום הדין וכנ"ל, וכך גם במשה כל חי האדם, שבהם צריך הוא לזכר את יום המיתה, שבדין לזכות לחיים טובים של קרבת אלקים פגגן עדן, ובדין לחיות חיים מרדניים של תאוות עולם הזה כבגיהנום.

מתיקות התשובה

על כך במאמר: 'מדוע יוסף הצדיק לא דואג לשמח את אביו?'

בצירי שבכותרת הגליון: יהודה נגש ליוסף ומתחנן שישב את בנימין אחיו. ובתחנניו כלולה תפלה לה' שדי להם בסבל שסבלו עד עתה ובסבל שזרעו של יהודה עתידים לסבל על מכירת יוסף, שהרי שלמה מלכנו שהוא מוצר יהודה גרש ממלכותו על ידי אשמדאי ונהפך ממלך לעבד. כמו שיהודה מכר לעבד את יוסף הראוי למלוכה.

היאך יהודה שב בתשובה על מכירת יוסף ולמה זכה בזכות זה?

על כך במאמר: 'מתיקות הקשר בין מעשה יוסף למעשה יהודה'.

בצירי שלפנינו: יוסף הצדיק רוכב על המרכבה במצרים כשיצא מן הבור והתמנה למשנה למלך ופגנתו של יוסף בכל זה היתה לפרסם וכללות את ה' שהוא מלך העולם. קמנהג אבותיו הקדושים. אברהם יצחק ויעקב.

מדוע יוסף הצדיק לא ראה לנכון להזדרז להודיע לאביו על קיומו מיד כשנעשה למלך?

אימתי נשלם החסד שבאכילה?

רבי יוחנן אומר: "לעת מצא" זו קבורה - שביד הַאָדָם לזכות שישארו עצמותיו שלמות בקבר או שירקבו ח"ו, ולכן צריה הַאָדָם להתפלל כל חייו להנצל ממדת הקנאה, פְּדֵי שְׂלָא יִרְקְבוּ עֲצָמוֹתָיו בְּקָבְרָה, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב: "וְיִקָּב עֲצָמוֹת קִנְיָאָה".

מר זוטרא אומר: "לעת מצא" זה בית הכסא - זהו חסד ה' בהבדלה בין טוב לרע בגשמי, שבעת האכילה נעשים פלאות גדולים בגופו של האדם.

עצות מתוקות

אם ארע לאדם שגזלו ממנו מון או שטח כל שהוא, ואי אפשר להוציא את הגזלה או שידוע מראש שאם ננסה להשיב את הגזלה, הדבר יגרו מחלוקת ומריבה - ראוי לתור ולמחל על קו, וזאת על ידי שיתבונן, שסופו של כל אדם להגיע לבית החיים ושם נוסף נפטר אינו מקפיד על חברו על שטח שלקח ממנו...

אם כו, ראוי לאדם לגמור בלבו ולמחל בלב שלם לאותם שגזלו ממנו, ובמקום לעורר רוח רעה של מריבות ומחלוקת, יתנהג ברוח טובה של שלום ושלווה, וכך גם באופן תדיר יש לנהג בבית עם רוח טובה של שלום ולקביר רק מלים טובות של הערכה כלפי בני הבית ולא להתלונן ולא לבקר את בני הבית על מה שנוצרה לאדם שעשו דבר שלא כרצונו.

מתוקות שיחי

רבנו של עולם, אב החנמן, שמע תפלותי, האזן לתחנוני, הלא אותנו מפחלת, קנאה, פעם, לשון הרע, הלגנת פנים, שנאת חנם, צרות עין, ומפל מדה רעה אחרת, ומפל הנקמה שאינה כרצונה. אדרבה, בטע בלגני אהבת חנם, וחון אותנו במדות טובות, שגיטי לכל בר ישראל בכל מיני טובות, מתוך עין טובה ולב טוב, ואז אמה תשקוף עלינו מן השמים להטיב אחריתנו מראשיתנו, ותצילנו מעתה מפל אסון ופגע, ותפרא את כל חולי ישראל (בפרט את פסים), ומעתה תשיט עלינו רק להטיב לנו תמיד, אמן סלה.

ואף שהמאכלים מתעכלים בגופו, עדין הוא בסכנה שקמו גם הפסלות שבמאכל תשאר בגופו ותזיק לו ח"ו, עד שהולך לבית הכסא ושם נפרשת ממנו הפסלות, ורק החלק הטוב שבמאכל מתעכל בגופו - או אף השלם החסד עמו והוא יכול להלל ולשבח את ה' בכל לבו.

נמצינו למדים, כפיה חשיב להבדיל בין רע לטוב ולכן עלינו לשום את אורחותינו בפלס ולגלות את חסרונותינו ולתקנם, ולא להטעות את עצמנו, פְּדֵי שְׂלָא נְבוֹשׁ לְיוֹם הַדִּין.

בשורה טובה ומתוקה!

היכן מתחבאת סרח?

וגם אשר שהיה הקטן שבבני השפחות, יוסף היה מנגן לפניו ומחזק את לבו בשבוע ואומר לו: לא עבד אמה, אלא בן של מלך! וכינו שאתה רמוס, סופך שתעלה לגדלה! וכפי שנתקם בו מדה כנגד מדה - שפיון שאיני כבכול רמוס את כבודו, לפיכך עלו לרגליו נהרי שמן, כמו שצאמר: "וטבל בשמן רגליו". וכל ישראל הצרכו לשמנו לכל צרה, ובפרט להאיר את חשכת הלילה פְּדֵי לְלַמֵּד תּוֹרָה, לְקַרְבֵּן מַנְחָה וּלְהַדְלִיק מַנְתְּרָה בְּמִקְדָּשְׁךָ, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב: "וְהִי רְצוֹי אַחֲיוּ", וּבְנוֹתָיו נִשְׂאוּ לְכַהֲנִים גְּדוֹלִים רַשִׁים, וּבְנוֹדָאֵי אֲשֶׁר הָיָה מַחֲנֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בָּתוּ סָרַח עִם שִׁירֵי יוֹסֵף, שְׁעָמְקָה הַעֲבִיר לָהֶם אֶת כָּל הַתּוֹרָה שֶׁלָּמַד מִיוֹסֵף אַחֲיוּ.

תזמרת בתשעה באב!

זל כ"ב שנה הללו נתעלמה שכינה מיעקב - כי לא היו בביתו של יעקב כלי שיר שהם הכנה לנבואה, וכבר אמרו חז"ל: להימנע בלא שירה, הרי זה חקקים לא טובים" (מגלה לא), לפי שאין בתורה פז רוח הקדש.

זל השנים הללו היה בית המקדש של יעקב חרב, והיו אסורים בשירה פְּאָבִילִים וכביום תשעה באב, עד שבאה סרח בת אשר ונגנה בפנור משירי מזמורי יוסף צדיקא ששמעה בבית אביה, וקששמע זאת יעקב, הבין שבנדאי לא לחנם סרח מנגנת בימי

היאף נתבשר יעקב שיוסף חי ומנס? מוכב בספר הישר (על הפרשה) שסרח בת אשר נטלה את הפנור והיתה מנגנת בו "עוד יוסף חי", מנד "ותחי רוח יעקב אביהם". מדוע? לפי שבעקר יוסף הוא זה שידע את סוד השירה שבתורה, שצאמר: "אלה תלדות יעקב יוסף" - מה יעקב יקו ויושב בישיבה, אף יוסף נער ויושב בישיבה (עו יומא כט), והיה רועה נאמן לתלמידיו, כמו שפיתוב: "יוסף... היה רעה את אחיו".

תלמידיו יוסף הצדיק

ומי היו תלמידיו של יוסף? זן, נפתלי, גד, אשר ובנמיו, והיה עוסק עמיהם "בצאן", ובנדאי לא היה מבטל את זמנו חלילה לכשר הרועים המתעסקים בצאן, אלא היה עוסק באותה עת בתורה הקשורה לצאן, והיא תורת הקרבנות הבאים מן הצאן, המבארת בספר 'ויקרא', והיה מלמדם להתבונן באברי הצאן ולהפיר מן אף חסד ה' שנתן להם אברים פְּאָלוּ לְהַחֲיוֹתם ולבא מן האבת ה' ויתברך.

וכמו כן, בעת שהיה רעה את אחיו, היה עוסק עמיהם בתורת 'ערכין', וזקק את רוחם 'להעריף' את עצמם ואת אחיהם בני לאה, אף על פי שהם מנזלזלין בהם (רש"י רש"י). "והוא נער" - שעשה עמיהם מעשי נערוש לשמחם, על ידי שהיה מרנן ומתור להם כדרך הרועים, כמו שנהג לשמח לשיר ולרקד גם כשהיה חשכת מצרים (כ"ד וישב, על הפסוק 'ויהי איש מקליח').

מתיקות הקשר בין מעשה יוסף למעשה יהודה

האחים לפגע בו, הרי "שומר מצוה לא ידע דבר רע"? אלא שפבר אמר יוסף לאחיו: "ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה", כלומר, אל תלמדו ממה שהעלחתם למכור אותי הנה, שמעשי לא היו לשם שמים" כי מחתייה שלחני לפניכם" וילאחר מן אמר להם: "ואתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה למען עשה פיוס האה להחית עם רב", כלומר, שה' גלגל מזדקם לזכות אותי שלא מדעתכם ולעשות לי טובה - להביא אותי למצרים פְּדֵי להחיות עם רב.

על יוסף שגלח ממנו, לכן היה יהודה שברון לב גדול מן, ונד מרצונו מכפא מלכותו ומהנהגת אחיו, וכשראה הקב"ה את זכות שברון לבבו, הביא לו בזכות זה ירידה נוספת שהיתה 'ירידה לצרף עליו, שהרי מן ששוא את תמור, נולד דוד מלכנו, שהוא הדגמא לשבים בתשובה (מ"ק טז), פיהודה סבו שישב בתשובה על מכירת יוסף.

וגם מכירת יוסף היתה סבה מן השמים לטובה, דהנה נשאלת השאלה, שפיון שמעשי של יוסף היו לפי הצדק ולשם שמים, אף יתכן שהעליו

צריך להבין, מדוע התורה מספרת את כל הענין שיהודה נשא את תמור פלונו באמצע שמוספרת על מעשה יוסף, לכאורה היה ראוי להקדים או לזכות מעשה זה על יהודה ולא לספר אותו באמצע שפדבר על מה שארע עם יוסף?

אלא, דהנה חז"ל אומרים על הפסוק: "וירד יהודה", שפיון שיהודה פסק למכור את יוסף וגם בזה עזר ליעקב, לכן הורידהו אחיו מגדלתו. ומעתה אפשר לקרש שפיון שיהודה מכר את יוסף ולכסוף הוא גלה שזה היה מעשה לא טוב, שהרי אבי הצטער

בימי החנכה שחלפו זה עתה, חזרנו פעמים רבות על "מזמור שיר חנכת הבית", ונביא פעת את הפרוש הנפלא עליו. והוא קטע מתוך הספר 'מתיקות התפילה' שבעזרתו ידעה אור בקרוב:

"מזמור שיר חנכת הבית", חנכת הבית הינו גם חנכה וכן הבית הרוחני של האדם בלבד. "ארומומה' כי דליתני", אני מודה לך ה' על שדלית והרמת אותי כפאשר נפלותי ונעשיתי דל ברוחני או בגשמי, "ולא שמחת אבי לי", לא נתת לאובי לשמח בנפילתי, וברוחני לא נתת ליצר הרע (שהוא האויב הגדול של האדם) לשמח ולהצליח למוטט את מצבי הרוחני ח"ו.

"ה' העליתי מו שאול נפשי חייטני מירדי בור", ה' מעלה את נפשנו בכל יום מן השאול, שהרי השינה היא אחד מנשמים מן המיתה. "זמרו לה' חסידיו והודו לזכר קדשו". "כי רגע באפו", חז"ל מפרשים (פסוקים). שבכל יום הקב"ה כועס למשה זמן אמירת המילה "רגע", ולפי זה יש להפרש, שפסוק זה המדבר מפעם, מלמדנו שמדת הרגע והפכו שבאדם היא ביד ה' / שאם ה' נותן לאדם אריכות אפים וסבלנות בנפשו, הוא רגוע וננוח, ובקב הוא נעשה אהוב על הבריה ומצליח במעשי ידיו, ואם לאו, הוא מתוהה ואין לו סבלנות.

הגני בנדך לבד

"חיים ברצונו", החיים של האדם תלויים ברצון ה', שאם הוא יתברך שומר את האדם ונותן לו אריכות אפים וסבלנות וכן שומר אותו מאכילת דברים המזיקים ומכל דבר המזיק לחיים, הרי שהוא זוכה לאריכות ימים, ואם ה' לא שומר את האדם, תייו מתקצרים חלילה. "בערב ולינו בני ולבקר רעה", בפעמים עולה לישון בכל לילה, הוא פאדם 'בוכה', מפני שלבו סחרחר מכל הדברים שתנה או ששמע ורעה, שהסבו את לבו אחור מדרך ה', ובבקר הוא גם ברנה ובשמחה, כי הקב"ה משיב לו נשמה מקבצת וטהרה.

"ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם", עתה, כשנשמתי טוהרה, אני מבקש מפה ה' שתשומר אותי שלא אמוט לעולם, גם פאשר יעברו עלי לילות של כבי וקשים, אלא תסיעני להחזיק מעמד. "ה' ברצונה העמדתה להרי עו הסתרת פניה הייתי נבהל", כי באמת רק ברצונה העמדת לי הרים של הצלחות, וכאשר הסתרת את פניה ממני, הייתי מבהל ומפחד.

מינון לשמחה

ולכן אני מתחנן אליה, "מה בצע בדמי ברחמי אל שחת היודע עפר הגייד אמתה", מה התועלת לפניך אם אתמוטט חלילה, הרי אז לא אוכל להודות לך,

והרי התענוג הגדול שיש לך מהאדם הוא פשהוא מודה לפניך וינהלה אותך על חסדיה, ואדם לא יכול לזכות להלל אותך, אלא פאשר הוא קרוב אליה ורואה את חסדיה שעליו. לכן, "שמע ה' והגני ה' היה עזר לי", תחון אותי ותעזר לי, שלא רק שלא תביא לי צער, אלא אצדבה, תקים בי "הפכת מספדי למחול לי", גם את המספד והצער שפכר יש בנדי מחמת עוונותי ומדותי הרעות, תהפך אותו למחול - לשמחה גדולה שתביא אותי לרקד לפניך במחול.

"שחתת שקי ותאזניני שמחה", תפכה אותי להתאזר במדת השמחה שתתיה קבועה אצלי פאזור שהוא ה'חגורה', שפן פשם שהחגורה היא מרחת לאדם על מנת להחזיק את בגדיו, כך מדת השמחה היא מרחת לאדם על מנת להחזיק את תורתו ואת מדותי הטובות.

"למען זמרה כבוד ולא ידם", אנו מבקשים להיות מלאים בשמחה תמיד, בכדי שנוכל לכבד תמיד את ה' בזמרה של הודאה, בלי לדם מהודאה על ידי צער שלא יבוא עלינו, ומאידך אנו מבטיחים לה', "ה' אלמי לעולם אודה", גם אם יהיו לנו קשים, נבין שהם לטובתנו, על מנת להקנות לנו עולם הבא הנקנה בסיורים, ולכן נתאמץ להודות לך גם על הצער.

שיר מתוק

שאלה: מדוע יעקב אבינו היה צריך לסבל על ידי עשו הרשע לכן הארמי ומינית יוסף, הרי הוא היה עבד ה' ולאכזה אין סבה שיסבל?

תשובה: עלינו לדעת שיעקב אבינו היה האדם הקטן הגדול ביותר, שהרי הוא היה דבק בה' וראה את הקב"ה על כל צעד ושעל, והוא התענוג והעידן הגדול יותר מכל התענוגים, והקשי שהיה

לו היה קטן לעמת התענוג הגדול שהיה לו, וכל בר דעת יאחל לעצמו חיים כמו של יעקב אבינו, עם כל הקשיים שהיו לו, שהרי הקשיים שהיו ליעקב היו לאחר שהוא קבל הרבה טובות וחסדים מה' יתברך, שפן היו לו הורים קדושים, שהיו תענוג עצום להיות במחיצתם, ורק אחרי שזכה גם לשנים עשר שבטי יה, גם עליו רוגזו של יוסף.

וחז"ל אומרים, בקש יעקב לישב בשלחה, קפץ עליו רוגזו של יוסף, כלומר שיעקב אבינו רצה להתענוג גם בעולם הזה כמו בעולם הבא ממש, ולכן הקב"ה הביא לו את רוגזו של יוסף, מפני שבעולם הזה צריך להתיר מעט כדי לקנות על ידי כך שלמות גדולה יותר ויכף לזכות לחיי עולם הבא ולהתענוג שם באפן עצום ביותר.

חדודים מתוקים

א. פיצד יוסף הצדיק פכד את אביו בקב שלא הודיע לו שהוא חי מיז פשעלה למלוכה, אף על פי שדבר זה הסב ליעקב צער רב? ב. פיצד קנים "סור מרע ונעשה טוב" במדת החרט? ג. פיצד הבין יעקב מנגזן הפנור של סרח פת אשר שיוסף חי ושהוא מושיף לעבד את ה' ד. מה ראוי לכון ביום שתקנו חז"ל לצום בו?

התשובות מונחות בתוכן גליון זה. ניתן לשלוח את התשובות לכתובת האי-מייל: 7885595@gmail.com או בהודעה קולית בקוול מתיקות: 073-313-4395. בצירוף שם. תחובות וטלפון | הווכה מפרשת ישב: מאיר כהן, בית שמש.

המשך מתיקות הניסים

חלילה להסב לנזק נורא ואיום. כשקלי מרגש עד עמקי נשתי, לקחתי אתי את האבן הביתה ולקחתי מפה מוסר גדול לעצמי, שכשמכבדים את בני הבית וכשמתנהגים במדות טובות שלא לצער את העוברים ושבים, הקב"ה שומר את האדם מכל נזק ומאריך את ימי ושונותי, וכבר אמרו חז"ל, על כל המעביר על מדותיו, מעבירין לו על כל פשעיו.

יישר כח גדול על הגיליונות המאירים את עינינו.

נ. ירושלים

צמאון עשרה בטבת

בעשרה בטבת אנו מתענים וצמים על כך שפשונו מתענה וצמא מלהתענג על ה', שעל פן התברחנו מה' והתגלגלה מפה הפרענות וחרפן בית המקדש. וצום הוא גם מלשון צמאון, ודוד מלכנו אומר: "צמאה לך נפש פמה לך בשרי פארוץ ציה ועפר בלי מים", ולפי זה יבאר, שמשרת הצום היא להפיר לנו שהנשמה שלנו צמאה מאד לה' בכל ימות השנה מחמת שביית המקדש עדין חרב, ואינו זוכים לראות בהתגלות ה' ובהאבתו אלינו, כמו שהיה נכר בבית המקדש.